Висновки. Необхідно враховувати, що в основі міжособистісних відносин лежать поширені традиційні гендерні стереотипи. При вивченні параметрів і рівнів прояву гендерних відносин в інтерактивному процесі «малих груп», відзначена позитивна тенденція щодо сприяння встановлення партнерських відносин між учасниками, зменшення проявів професійної гендерної сегрегації на тлі високої продуктивності організованого колективу з 4-5 суб'єктів.

Література

1. Говорун Т.В. Ґендерна психологія: навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. / Т.В. Говорун, О.М. Кікінежді. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 308 с.

2. Грабовська Т.О., Демчук В.С., Левченко Т.І., Снісаренко О.С., Спіцин Е.С., Ставскі С. Науково-методичні проблеми формування оптимального педагогічного клімату в колективі /Т.О. Грабовська, В.С. Демчук, Т.І. Левченко, О.С. Снісаренко, Е.С. Спіцин, С. Ставскі. – К.: Видавниче підприємство «Перше вересня», 2000.

3. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник /Сисоєва С.О.; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 324 с.

4. Сучасні методи викладання медичних дисциплін у вищій школі / [Гай Л.А., Сухін Ю.В., Венгер В.Ф. та ін..] /МЕДИЧНА ОСВІТА. – 2016. – № 1. – С. 15-18.

5. Ткалич М.Г. Гендерна психологія/ Маріана Ткалич. – К.: Академвидав, 2016. – 256 с.

6. Team-based learning (TBL): a community of practice /Burgess et al. /BMC Medical Education. 2019. Vol. 19. P. 369-376.

ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ НЕНАЛЕЖНОГО НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Ткаченко П. І., Коротич Н. М., Лохматова Н. М., Білоконь С. О., Доленко О. Б., Попело Ю. В.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

Вступ. Законодавство України про охорону здоров'я передбачає право кожного громадянина на медичне обслуговування. При цьому, він може розраховувати на надання висококваліфікованої медичної допо-

моги, вільний вибір лікаря та своєчасну інформацію про стан свого здоров'я, фактори ризику та можливість відшкодування збитків[1].

Складовою гарантії дотримання законодавчих актів щодо захисту прав інтересів пацієнта внаслідок заподіяння матеріальної і моральної шкоди його здоров'ю, являється можливість звернення до суду з позивом про відшкодування збитків. Цивільні медичні справи, що розглядаються судом, стосуються переважно відшкодуванню затрат, пов'язаних з погіршенням здоров'я внаслідок надання неякісної медичної допомоги. Піднімаючи питання про компенсацію збитків нанесених здоров'ю мова, зазвичай, іде лише про їх часткове відшкодування, оскільки позивачу не вдається довести порівняльну залежність стану здоров'я на даний час з тим, що передував початку лікування захворювання [2,3].

Основна частина. Метою є аналіз ситуації стосовно деяких юридичних аспектів незадовільної якості надання стоматологічної допомоги.

У зв'язку з тим, що професор Ткаченко П.І. являється Головним позаштатним спеціалістом МОЗ України за фахом «Хірургічна стоматологія» у Полтавській області ми мали змогу узагальнити дані, що стосувалися 15 випадків неякісного надання стоматологічної допомоги населенню Полтавської області за 10 років.

У 5 випадках окружний адміністративний суд виніс ухвалу про залишення позовної заяви без руху та рекомендував усунути недоліки належним чином та більш доказово обґрунтувати позивні вимоги, чого не було зроблено позивачем впродовж встановленого терміну і в подальшому ці справи до розгляду надано не було.

За 11 позивами, предметом яких була вимога про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, що виникала внаслідок надання неякісних стоматологічних послуг, судом першої інстанції було відмовлено у зв'язку з не доведенням вини відповідача. В апеляційному порядку було скасовано 7 рішень судів першої інстанції, а ті 4, що були винесені на користь пацієнта судами апеляційної інстанції, в подальшому були скасовані в касаційному порядку. У 2 випадках, що стосувалися летальних наслідків пов'язаних з ускладненнями обумовленими гнійною інфекцією було винесено судове рішення про часткову компенсацію матеріальних затрат та нанесення моральної шкоди.

Не дивлячись на те, що пацієнт при виникненні такої ситуації має право вимагати представити йому дані наявні в лікарняному закладі чи приватній установі, він в переважній більшості випадків не може

написати позовну заяву у зв'язку з відсутністю у нього можливостей доступу до первинної медичної документації. При виникненні такої колізії він має право посилатися на ст.34 та 49 Конституції України, ст.285 ЦК України та ст. 39 Основ законодавства України «Про охорону здоров'я»[2], про що ніхто із позивачів не мав уявлення.

Так, для хворих стоматологічного профілю наказом МОЗ України «Про затвердження форм облікової статистичної документації, що використовується в поліклініках» від 27.12.1999 р. №302 передбачена форма №043/о «Медична карта стоматологічного хворого», яка повинна бути оформлена лікарем відповідно наказу «Про затвердження типових інструкцій щодо заповнення форм первинної медичної документації, лікувально-профілактичних закладів від 03.07.2001 р. №258.

Якщо медична карта заповнена не правильно, або не в повному обсязі є підстави вести мову про неналежне ставлення лікаря до виконання своїх професійних обов'язків. Такий факт встановлено нами у 8 випадках і обумовлено це було метою приховання недоліків. Але за таких умов, які склалися, слід пам'ятати, що при таких фальсифікаціях кримінальний кодекс України передбачає відповідальність за службове недбальство з внесенням до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей. Маючи на руках усі необхідні документи заявник має право на проведення порівняння відповідності призначеного йому лікування з встановленим діагнозом [4].

На підставі беззаперечних доказів встановлюється причинний зв'язок між діями лікаря та ступенем вираженості заподіяної шкоди. У судовому засіданні позивач, за підтримки адвоката, повинен довести факт нанесення шкоди його здоров'ю та має юридичне право на звернення до інших фахівців, що і відбувалося у всіх випадках, які ми відслідковували.

За відсутності згоди сторін наявність причинно-наслідкового зв'язку можливо довести звернувшись за допомогою до судово-медичної експертизи. Проте, слід зауважити, що в жодній із 5 ситуацій, у яких фігурував висновок експерта, не було надано вагомих доказів того, що між діями лікаря та негативним наслідком цей зв'язок прослідковується.

Висновок. Таким чином, вину лікаря стоматолога у наданні неякісної стоматологічної допомоги довести в юридичному аспекті досить складно, а запорукою його захищеності являється виконання в повному обсязі змісту пунктів протоколу надання медичної допомоги за відповідною спеціальністю. Дотримання цих нормативів унеможливлює по-

рушення фундаментальних правових норм, що стосуються збереження якості життя і здоров'я людей, які являються головними людськими цінностями.

Література

1. Конституція України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2006.-48 с.

2. Цивільний процесуальний кодекс України: Офіц. Вид.: Із змінами та доповн. Станом на 15 січня 2008 р./ М-во юстиції України.- К.: Вид. Дім «Юнюре», 2008.-208с.

3. Зоряна Топорецька. Як довести вину медиків // Правовий тиждень.-2010.-№20.-С.3.

4. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар/Ю.В.Баулін, В.І.Борисова, С.В.Гавриш та ін. За аг.ред.В.В.Сташиса, В.Я. Тація. Вид. четверте, доповнення. – Х.:ТОВ «Одіссей», 2008. – 1208 с.

УДК 617:378.147.018.4:004]-036.21

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІРУРГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ

Ткаченко О. І., Максимовський В. Є., Пирогов В. В.

Одеський національний медичний університет

THE TEACHING OF SURGICAL DISCIPLINES IN THE CONDITIONS OF THE CORONAVIRUS PANDEMIC EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL SUPPORT IN

Tkachenko O. I., Maksymovskyi V. Ye., Pyrogov V. V.

Odessa National Medical University

Анотація. Актуальність дослідження полягає в аналізі ролі інтерактивних методів, а саме, дистанційного навчання у викладанні хірургічних дисциплін в медичному виші в умовах пандемії коронавірусу. Метою дослідження був аналіз застосування технологій дистанційного навчання при викладанні хірургічних дисциплін в умовах пандемії коронавірусу. Матеріалом дослідження явились інформаційні платформи Zoom та Microsoft Teams, модифікована до on-line навчання робоча програма дисципліни, навчально-методичні рекомендації кафедри